

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. ректора ЗВО Вікторія ПЕТРУШЕНКО
хвороб

“ 30 ” 08 2023 року

«ПОГОДЖУЮ»

Завідувач кафедри ЛОР-хвороб
проф. ЗВО Василь КІЩУК

“ 30 ” 08 2023 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ДИТЯЧОГО ВІКУ»

Спеціальність	228 Педіатрія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Педіатрія», 2023
Навчальний рік	2023-2024
Кафедра	ЛОР-хвороб
Лектор	д.мед.н., проф. ЗВО Василь КІЩУК.
Контактна інформація	lor@vnmui.edu.ua , вул.Пирогова, 50 (17й корпус КНП ВОКЛ ім. М.І. Пирогова), Завуч. кафедри доц. Дмитренко І.В., тел. 0675919233
Укладач силабусу	к.мед.н., доц. ЗВО Андрій БАРЦІХОВСЬКИЙ.

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 37, складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	4 курс (VII або VIII семестри)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	90 годин/3 кредити ЄКТС
Структура дисципліни	Лекції - 6 год Практичні заняття - 36 год Самостійна робота - 48 год В цілому: аудиторні заняття – 46,7%, самостійна поза аудиторна робота – 53,3%
Кількість змістових модулів	4
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Очна

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Програма дисципліни «Оториноларингологія з особливостями дитячого віку» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ЄCTS. Основним фокусом програми є покращення отриманих знань з анатомії, фізіології вуха, верхніх дихальних шляхів і суміжних з ними ділянок, а також отримання знань з методів обстеження, діагностики та лікування ЛОР-захворювань. Предметним напрямком програми є клінічна оториноларингологія, програма орієнтована на отримання фундаментальних знань про аспекти клінічної анатомії та фізіології ЛОР-органів, методи діагностики та лікування ЛОР-захворювань, принципи їх профілактики.

Дана програма є частиною освітньої програми підготовки магістрів медицини, і розрахована на 3 кредити, які здобувачі освіти засвоюють протягом VII або VIII семестрів (згідно біжучого розкладу) на четвертому році навчання.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки: медичної і біологічної фізики, анатомії людини, мікробіології, вірусології та імунології, хірургії, патоморфології, патофізіології, радіології, неврології, офтальмології, фтизіатрії, інфекційних хвороб, епідеміології, професійних хвороб, онкології.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою вивчення дисципліни «Оториноларингологія з особливостями дитячого віку» є оволодіння методами діагностики, лікування та профілактики ЛОР-захворювань, насамперед найбільш розповсюджених. Для досягнення цієї навчальної мети студент повинен знати: клінічну анатомію та фізіологію ЛОР-органів і сучасні методи їх дослідження: етіологію, патогенез, клініку, методи лікування та профілактики захворювань носа, приносових пазух, глотки, гортані, зовнішнього, середнього та внутрішнього вуха, а також викликаних ними ускладнень.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, а саме: фармакології, загальної гігієни, епідеміології, патологічної фізіології, патологічної анатомії, клінічної імунології, імунопатології та алергології, інфекційних хвороб, в тому числі дитячих інфекційних хвороб, онкології, внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності. Закладаються основні здорового способу життя та профілактики порушення функцій верхніх дихальних шляхів та вуха в процесі життєдіяльності.

3. Результати навчання.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН1. Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти здобувати сучасні знання. Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей. Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.

ПРН2. Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання. Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності; зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців. Відповідати за прийняття рішень у складних умовах

ПРН3. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН4. Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації. Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності. Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату. Нести відповідальність за своєчасне використання методів саморегуляції.

ПРН5. Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки. Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи. Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі. Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.

ПРН6. Мати достатні знання державної мови та базові знання іноземної мови. Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово, вміти спілкуватись іноземною мовою. Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову. Використовувати іноземну мову у професійній діяльності. Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань.

ПРН7. Знати основи інформаційних і комунікаційних технологій та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН11. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя, проводити фізикальне обстеження пацієнта, використовуючи стандартні алгоритми дослідження на підставі знання про людину, її органи та системи, в умовах закладу охорони здоров'я або за його межами. Оцінювати психомоторний та фізичний розвиток дитини відповідно віку, якості догляду, вигодовування немовлят.

ПРН12. Оцінювати інформацію щодо діагнозу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи вікові особливості дитини на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4: 17, 20, 21, 22, 25, 31, 32, 33, 45, 60, 63).

ПРН13. Виділяти провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1: 12, 13, 14, 20, 26, 34, 36, 41, 43, 45, 46, 47, 51, 52, 61, 87) шляхом прийняття обґрунтованого рішення. Встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання (за списком 2: 37-42, 64, 190, 196, 198, 200, 204, 206, 219). Призначати лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого (за списком 4: 17, 20, 21, 22, 25, 31, 32, 33, 45, 60, 63) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за допомогою співставлення зі стандартами. Здійснювати диференціальну діагностику захворювань (за списком 2: 37-42, 64, 190, 196, 198, 200, 204, 206, 219) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого. Встановлювати попередній клінічний діагноз (за списком 2: 37-42, 64, 190, 196, 198, 200, 204, 206, 219) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу.

ПРН14. Визначати необхідний режим навчання, праці та відпочинку здорових, у т.ч. дітей та при лікуванні хворих на захворювання (за списком 2: 37-42, 64, 190, 196, 198, 200, 204, 206, 219) в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації на підставі попереднього клінічного діагнозу.

ПРН15. Визначати необхідне відповідне до віку харчування здорових, у т.ч. дітей та лікувальне харчування хворих на захворювання (за списком 2: 37-42, 64, 190, 196, 198, 200, 204, 206, 219) в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної

евакуації, у т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН16. Визначати принципи та характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання (за списком 2: 37-42, 64, 190, 196, 198, 200, 204, 206, 219) в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, у т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН17. Встановити діагноз невідкладного стану (за списком 3: 1, 4, 8, 9, 12, 20, 21, 24, 48) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (закладі охорони здоров'я та за його межами), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати тактику надання екстреної та невідкладної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 3: 1, 4, 8, 9, 12, 20, 21, 24, 48) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.

ПРН19. Надавати екстрену та невідкладну медичну допомогу шляхом прийняття обґрунтованого рішення на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 3: 1, 4, 8, 9, 12, 20, 21, 24, 48) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.

ПРН20. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН21. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5: 1, 2, 5, 6, 8, 13, 15, 19) на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

ПРН24. Планувати та проводити профілактичні й протиепідемічні заходи для запобігання розповсюдження інфекційних хвороб (за списком 2: 37-42, 64, 190, 196, 198, 200, 204, 206, 219) в умовах закладу охорони здоров'я на підставі результатів епідеміологічного обстеження осередків інфекційних хвороб, епідеміологічного аналізу, використовуючи існуючі профілактичні та протиепідемічні методи. Виявляти в умовах закладу охорони здоров'я, використовуючи статистичні й лабораторні методи групи ризику, території ризику, час ризику, фактори ризику та здійснювати епідеміологічний аналіз інфекційної захворюваності населення. Проводити виявлення і ранню діагностику інфекційні захворювання (за списком 2: 37-42, 64, 190, 196, 198, 200, 204, 206, 219), первинні протиепідемічні заходи в осередку інфекційної хвороби.

ПРН25. Визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду; тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб, що підлягають диспансерному нагляду; розраховувати та призначати необхідні продукти харчування дітям першого року життя.

ПРН26. Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів, використовуючи стандартну технологію. Готувати звіти про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи за типовою формою.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1 Оториноларингологія з особливостями дитячого віку	7,8 семестр 90 год/3 кредити	Лекції №№ 1-3 Практичні заняття №№ 1-18 Теми для самостійного опрацювання №№ 1-10
--	---------------------------------	---

Дисципліна включає 18 тем.

- Тема 1. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР-органів. Попередній тестовий контроль базового рівня.
- Тема 2. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження зовнішнього та середнього вуха.
- Тема 3. Клінічна анатомія, фізіологія внутрішнього вуха, методи дослідження слухового аналізатора
- Тема 4. Клінічна анатомія, фізіологія внутрішнього вуха, методи дослідження вестибулярного аналізатора
- Тема 5. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження глотки, гортані, трахеї, бронхів, стравоходу
- Тема 6. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження носа та приноскових пазух
- Тема 7. Підсумок з клінічних анатомо-фізіологічних особливостей ЛОР-органів.
- Тема 8. Підсумок з практичних навичок
- Тема 9. Захворювання зовнішнього та середнього вуха. Гострий гнійний середній отит. Мастоїдити (види). Антромастоїдотомія. Хронічний гнійний середній отит, лабіринтит. Сануючі та слуховідновлюючі операції вуха. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення.
- Тема 10. Незапальні захворювання вуха. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення.
- Тема 11. Гострі захворювання глотки. Хронічні захворювання глотки.
- Тема 12. Хронічні захворювання глотки.
- Тема 13. Гострі та хронічні риніти, синусити, орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення.
- Тема 14. Гострі та хронічні ларингіти, стенози гортані.
- Тема 15. Травми ЛОР органів. Сторонні тіла ЛОР органів. Носові кровотечі.
- Тема 16. Інфекційні гранульоми ЛОР органів. Пухлини ЛОР органів.
- Тема 17. Клінічний розбір хворого.
- Тема 18. Диференційований залік

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів отоларингології. Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

- Виконувати письмові завдання (тестовий контроль для визначення початкового рівня знань, тестовий контроль та ситуаційні задачі для підсумкового контролю рівня знань студентів, перегляд навчальних тематичних відеофільмів), (використання схем, таблиць, слайдів, муляжів, комп'ютерні презентації);
- Практичні навички (інструментарій для виконання ендоскопічного дослідження ЛОР-органів: лобовий рефлектор та лобовий освітлювач, носові дзеркала, шпатель, дзеркало для задньої риноскопії, гортанні дзеркала, вушні лійки);
- Курацію хворих з різноманітною професійною патологією (а при їх відсутності в клініці - розбір клінічних ситуаційних завдань чи архівних історій хвороби): збирання загального та професійного анамнезу, проведення фізикального обстеження;
- Обґрунтування попереднього діагнозу;
- Складання плану дообстеження хворого та інтерпретація даних лабораторних та допоміжних методів досліджень;
- Проведення диференціального діагнозу та обґрунтування клінічного діагнозу;
- Складання схеми раціонального лікування;
- Вирішення питань експертизи працездатності та профілактики профзахворювань.

За час навчання студенти пишуть і захищають навчальну історію хвороби (тільки для клінічних кафедр).

Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями, засвоєння змістових модулів - на практичних підсумкових заняттях. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести, розв'язування ситуаційних задач, заповнення робочих зошитів, оцінка даних санітарно-гігієнічної характеристики умов праці. Інтерпретація лабораторних досліджень і трактування та оцінка їх результатів, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, його систем та органів; контроль практичних навичок. Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: письмової або усної відповіді (контрольні питання, розв'язування ситуативних задач, курація тематичних хворих, трактування даних лабораторних та спеціальних досліджень), що характеризують функціональний стан верхніх дихальних шляхів та вуха, виконання практичних навичок, результатів комп'ютерних тестів, інші.
Контроль самостійної роботи студента	Методи: усне або письмове опитування під час поточного контролю дисципліни, оцінювання підготовлених інформативних повідомлень та презентацій.
Контроль засвоєння тематичного розділу дисципліни на проміжних контрольних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, електронне тестування, розв'язання ситуативних задач, контроль практичних навичок
Підсумковий контроль дисципліни – диференційований залік	Методи: усне опитування (згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи))
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуативні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>). Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Підсумковий контроль з дисципліни	Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок: оцінка «3» - 50-60 балів оцінка «4» - 61-70 балів оцінка «5» - 71-80 балів
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 6 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

навчальної діяльності			
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. Рівень підготовки студентів визначається на підставі: письмової або усної відповіді (контрольні питання, розв'язування ситуаційних задач, курація тематичних хворих, трактування даних лабораторних та спеціальних досліджень), що характеризують функціональний стан верхніх дихальних шляхів та вуха, виконання практичних навичок, результатів комп'ютерних тестів, інші.

Знання студента з теми та певного розділу оцінюють традиційною системою оцінок згідно чинного положення про організацію навчального процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді диференційованого заліку по його завершенню на підставі усної відповіді. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння модулю і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного, проміжного та підсумкового контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю (ситуаційні задачі, трактування лабораторних та інструментальних методів дослідження)

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який глибоко і всебічно засвоїв теоретичний матеріал, грамотно і логічно його викладає. Він може вільно оперувати латинською термінологією, чітко відповідає на нестандартні питання за темою заняття, уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить про опанування рекомендованої літератури та здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно його викладає, не допускає неточностей при відповіді, уміє розкрити тему з позицій її медичного значення та практичного застосування, але при цьому відповіді не виходять за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який знає базові поняття та визначення з вивченої теми, але допускає значні неточності або має труднощі при формулюванні відповіді, не розуміє медичних аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не знає теоретичних основ теми, допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної медицини.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який, знає хід та послідовність ендоскопічного обстеження пацієнта, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків оформляє протокол обстеження пацієнта.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який допускає неточності при проведенні ендоскопічного обстеження пацієнта, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, оформляє протокол обстеження пацієнта.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при проведенні ендоскопічного обстеження пацієнта, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, неохайно оформляє протокол обстеження пацієнта.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при проведенні ендоскопічного обстеження пацієнта, порушує порядок виконання практичної роботи, не реєструє хід роботи в протоколі обстеження пацієнта.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання самостійної роботи студента

Самостійна робота студента оцінюється під час поточного контролю дисципліни. Оцінювання підготовлених повідомлень здійснюється за традиційною оцінкою.

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який володіє клінічним мисленням та глибоко і всебічно розкриває проблему, логічно викладає основні питання, наводить приклади із сучасних медичних інформаційних джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить здатність аналізувати вивчений матеріал.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно розкриває основні питання теми та її медичне значення, але при цьому не виходить за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який розкриває базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкриває її повністю, не розуміє медичних аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (диференційованого заліку)

Оцінка **«Відмінно»** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на всі запитання. Відповіді мають глибокий, змістовний та конкретний характер. Студент повинен знати особливості клінічних проявів захворювань ЛОР органів, загальні принципи діагностики ЛОР хвороб, принципи їх лікування.

Оцінка **«Добре»** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 75% запитань і показав достатньо змістовні знання з тих питань, що відбивають основні розділи навчальної програми. Студент повинен знати особливості клінічних проявів захворювань ЛОР органів, загальні принципи діагностики, лікування та профілактику.

Оцінка **«Задовільно»** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 50% запитань. Відповіді неповні, здебільшого обмежуються простим переліком складників, ознак, рис, без найменших подробиць. Студент повинен володіти обов'язковим мінімумом знань щодо теоретичних та практичних знань з оториноларингології.

Оцінка **«Незадовільно»** виставляється за роботу, в якій студент не дав жодної правильної відповіді або дав лише приблизну відповідь на два запитання. Студент не володіє обов'язковим мінімумом знань з питань оториноларингології.

Нарахування індивідуальних балів здійснюються на підставі чинного положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>)

12 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце на міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи

11 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав I місце на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або I місце на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи, або приймав участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт

10 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце (II-III) на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи; або за участь (без призового місця) міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

9 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який приймав участь (без призового місця) у внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи

8 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який активно приймав участь у роботі студентського наукового гуртка, опублікував друковану роботу за результатами науково-практичного дослідження, але не приймав особисто участь у студентській науковій конференції, підготував стендову доповідь.

6 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який виготовив не менше 3 таблиць, або навчальний відеофільм для поповнення наочного забезпечення викладання дисципліни (з урахуванням обсягу та важливості виконаної роботи).

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки, септики і антисептики в перев'язочних та операційних, поводження з інструментами проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до практичних занять.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка, змінне взуття). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття. Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри та відділення.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра ЛОР-хвороб) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати заповнений протокол робочого зошиту з відповідної теми, пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є MicrosoftTeam, GoogleMeets. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра ЛОР-хвороб/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра ЛОР-хвороб/ Новини).

Правила поведінки під час сигналу «Повітряна тривога»: під час надходження сигналу «Повітряна тривога» заняття переривається, студенти організовано під керівництвом викладача, який проводить заняття прослідують в укриття і перебувають до скасування сигналу.

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра ЛОР-хвороб / Студенту.

Основна література

1. Оториноларингологія: учебник / Д.И. Заболотный, Ю.В. Митин, С.Б. Безшапочный, Ю.В. Деева. — К.: ВСВ «Медицина», 2010. — 472 с.
2. Мітін Ю. В. Оториноларингологія (лекції). — К.: Фарм Арт, 2000. — 185 с.
3. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Митин, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деева. — К.: ВСВ «Медицина», 2011. — 496 с.
4. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Синяченко В.В. Обсяг і методики обстеження об'єктивного статусу дітей і ЛОР-патологією / К.: Логос, 2000.- 140 с.- ISBN 966-581-143-6

5. Отоларингология детского возраста / Кмита, Станислав / Станислав Кмита.- М.: Польское государственное медицинское издательство, 1996.- 296 с.
6. Тимошенко П.А. (ред.) Оториноларингология / Учеб. Пособие: П.А. Тимошенко, В.С. Куницкий, А.Ч. Буцель, О.Г. Хоров, И.Д. Шляга. – Минск: Вышэйшая школа, 2014. – 432 с.
7. Дитяча ринологія. Навч.-метод. посібник / під ред. Ф. Юрочка, А. Косаковського, В. Шкорботуна. — Львів: Мс, 2020. — 288 с., іл.
8. Bhattacharyya Abir, Patel Nitesh (eds.) Pocket Tutor Otolaryngology / JP Medical, 2012.- 267 p.- ISBN: 9781907816116.
9. Blitzer Andrew (Ed.) Oxford American Handbook of Otolaryngology / Oxford University Press, 2008.- 461 p.- ISBN 978-0-19-534337-3.
10. Bull Tony R., Almeyda John (eds.) Color Atlas of ENT Diagnosis / 5th edition.- Thieme, 2010.- 296 p.
11. Das Jayita. Trauma in Otolaryngology / Springer, 2017.- 190 p.- ISBN 10 9811063605, 13 978-9811063602.

Додадкова література:

1. Клиническая оториноларингология: Руководство для врачей / В.И. Бабияк, Я.А. Накатис. – СПб.: Гиппократ, 2005. – 800 с.
2. Оториноларингология : учебник / В.Т. Пальчун, М.М. Магомедов, Л.А. Лучихин – 2-е изд., испр. и доп. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. — 656 с.
3. Оториноларингология. Национальное руководство / За ред. В.Т Пальчуна. – «ГЭОТАР-Медиа», 2008. – 960 с.
4. Шкорботун В.О. В кн.. “Функціональна ендоскопічна риносинусхірургія”. Під редакцією акад. П.І. Заболотного. “Курс лекцій” Київ 2012 р - 243 с
5. Лайко А. А., Заболотна Д. Д., Синяченко В. В., Гавриленко Ю. В. Обсяг і методики обстеження об'єктивного статусу дітей з ЛОР-патологією. Навч.-метод. посібник. – К.: Логос, 2018. – 170 с.
6. Етіологія, патогенез, клініка та лікування хвороб клиноподібної пазухи / Д. І. Заболотний, А. А. Лайко, О. М. Науменко, О. М. Гончарук, Д. Д. Заболотна, А. В. Ткаліна, Ю. В. Гавриленко, Л. А. Шух, Н. О. Юревич, І. Р. Цвірінько, Е. Р. Ісмаїлов // — К.: Логос, 2018 — 162 с. (НМП)
7. Косаковський А., Юрочко Ф., Копанська Д. «Комп'ютерна томографія носа та приносових пазух. Практика оториноларинголога. : Львів.: Видавництво «МС», 2019. – 72 с.
8. Косаковський А. Л., Лайко А. А., Косаківська І. А., Синяченко В. В., Бредун О. Ю., Гавриленко Ю. В., Сапунков О. Д., Мощич О. П. Дитяча оториноларингологія. Збірник тестових завдань: навчальний посібник. -К.: НМАПО імені П. Л. Шупика, 2019. -272 с.
9. Косаковський А.Л., Юрочко Ф.Б., Копанська Д. Б. Середній отит. Атлас. Видання друге, доповнене. - К.: НМАПО імені П.Л. Шупика, 2020. – 76 с.
10. А. А. Лайко, Ю. В. Гавриленко, О.Ф. Мельников, Г.І. Гарюк, В.В. Кіщук, Л. М. Руденко, Т. М. Осадча, І. В. Березнюк, Л. А. Шух Хвороби ЛОР-органів у дітей, хворих на цукровий діабет 1-го типу. — Вінниця «Твори», 2020 — 169 с. (Монографія)
11. А. А. Лайко, Ю. В. Гавриленко, В. В. Березнюк, Т. М. Осадча Діагностика та лікування хронічних хвороб глотки у дітей, хворих на цукровий діабет 1-го типу. — К.: Логос, 2020 — 142 с. (НМПосібник)
12. А. А. Лайко, А. Л. Косаковський, Ю. В. Гавриленко, О. І. Яшан, В. В. Синяченко, В. В. Кіщук, І. А. Косаківська, Л. А. Шух, Н. О. Юревич, Т. М. Осадча. Ендоскопічна хірургія верхніх дихальних шляхів у дітей. Навч.-метод. посібник. — К.: Логос, 2020. — 130 с.
13. Лайко А. А. Роль патології слухової труби у розвитку захворювань середнього вуха / А. А. Лайко, Ю. В. Гавриленко, О. М. Борисенко, В. В. Березнюк // — Вінниця «Твори», 2020— 169 с.
14. Дитяча ринологія. Навч.-метод. посібник / під ред. Ф. Юрочка, А. Косаковського, В. Шкорботуна. — Львів: Мс, 2020. — 288 с., іл.
15. Абизов Р.А. Онкоотоларингологія / Лекції. – К.: Книга плюс, 2001.

16. Dhingra Pl., Dhingra Shruti (eds.) Diseases of Ear, Nose and Throat & Head and Neck Surgery / 7th edition.- Elsevier, 2018.- 556 p.- ISBN: 978-81-312-4884-3
17. Ludman Harold S., Bradley Patrick J. (eds.) ABC of Ear, Nose and Throat / 6th edition.- BMJ Books, 2013.- 170 p.- (ABC Series)- ISBN 978-0-470-67135-1
18. Probst R., Grevers G., Iro H. Basic Otorhinolaryngology: A Step-by-Step Learning Guide / Thieme, 2006.- 430 p.- ISBN 1-58890-337-0
19. Sanna M. et al. Color Atlas of Endo-Otосcopy: Examination-Diagnosis-Treatment / Thieme, 2017.- 348 p.- ISBN 978-3-13-241523-2.

Електронні ресурси:

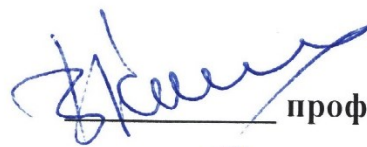
1. Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова: <http://vnmu.edu.ua>
2. Бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
4. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
5. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
6. Всесвітня організація охорони здоров'я <https://www.who.int/ru/home>
7. Електронний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Національна наукова медична бібліотека України <https://library.gov.ua/>
9. Освітній портал НМУ імені О.О. Богомольця <http://nmuofficial.com>
10. National Library of Medicine <https://www.nlm.nih.gov/>
11. National Center for Biotechnology Information <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
12. Електронна база даних медичних і біологічних публікацій Національної медичної бібліотеки США <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра ЛОР-хвороб/ Студенту).

10. Питання до підсумкового контролю дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра ЛОР-хвороб/ Студенту).

Силабус з дисципліни «Оториноларингологія з особливостями дитячого віку» обговорено та затверджено на засіданні кафедри ЛОР-хвороб протокол № 1, від « 26 » 08 2023 року

Завідувач кафедри ЛОР-хвороб

проф. ЗВО Василь КІЩУК

Викладач відповідальний
за дисципліну

доц. ЗВО Ігор ДМИТРЕНКО

lor@vnmu.edu.ua